

5.6. Člověk a jeho svět

5.6.1. Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět **Člověk a jeho svět** je zařazen v 1. – 5. ročníku; ve 4. – 5. ročníku je zařazen jako integrovaný předmět přírodovědných a vlastivědných témat. Hodinová dotace: 1. ročník – 1 hodina, 2. – 3. ročník – 2 hodiny, 4. ročník – 2 hodiny, 5. ročník – 4 hodiny týdně.

Svým komplexním pojetím vymezuje vzdělávací obsah, který se týká člověka, rodiny, společnosti, historie, vlasti, přírody, kultury, techniky a zdraví. Rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání a směřuje k dovednostem pro praktický život. Jednotlivé výstupy na sebe navazují.

Vzdělávací obsah předmětu Člověk a jeho svět je členěn do pěti tematických okruhů:

- „Místo, kde žijeme“
- „Lidé kolem nás“
- „Lidé a čas“
- „Rozmanitost přírody“
- „Člověk a jeho zdraví“

V tematickém okruhu „**Místo, kde žijeme**“ se žáci učí na základě poznávání svého okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci a ve společnosti. Praktickými činnostmi a úkoly získávají žáci kladný vztah k místu jejich bydliště a k naší zemi.

V tematickém okruhu „**Lidé kolem nás**“ si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi. Seznamují se se základními právy a povinnostmi a zároveň i s problémy, které provázejí soužití lidí.

V tematickém okruhu „**Lidé a čas**“ se žáci učí orientovat v dějích a čase. Hlavním cílem tohoto okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Důraz je kladen na samostatné vyhledávání, získávání a zkoumání informací z dostupných zdrojů.

V tematickém okruhu „**Rozmanitost přírody**“ žáci poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Na základě praktického poznávání okolní krajiny i získaných informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, o vlivu lidské činnosti na přírodu a přispívat k ochraně přírody. Poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy.

V tematickém okruhu „**Člověk a jeho zdraví**“ žáci poznávají sebe, a to na základě poznávání člověka jako živé bytosti. Poznávají, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci, zdravé výživě i první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví člověka.

Zařazená průřezová témata

Člověk a jeho svět zahrnuje část průřezových tematických okruhů:

Z průřezového tématu **Osobnostní a sociální výchova** se uplatňuje: Rozvoj schopností poznávání (prolíná celým předmětem); Sebepoznání a sebepojetí (prolíná celým předmětem); Seberegulace a sebeorganizace; Psychohygienu; Poznávání lidí a Mezilidské vztahy.

Z průřezového tématu **Výchova demokratického občana** se uplatňuje: Občanská společnost a škola; Formy participace občanů v politickém životě a Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování.

Z průřezového tématu **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** se uplatňuje: Evropa a svět nás zajímá a Objevujeme Evropu a svět.

Průřezová témata **Multikulturní výchova** a **Environmentální výchova** jsou v předmětu zahrnuta celá.

Z průřezového tématu **Mediální výchova** prolíná celým předmětem v 3. – 5. ročníku Práce v realizačním týmu.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu **Člověk a jeho svět**

Kompetence k učení

Společné výchovné a vzdělávací strategie a postupy:	Doporučené realizační formy a metody:
<ul style="list-style-type: none"> • Aktivně propojujeme teorii s praxí a opačně. • Pomáháme žákovi k uvědomění si vlastních předností, schopností a dosažených znalostí a dovedností. • Motivujeme žáka k dosažení co nejlepších výsledků. • Učíme žáky, jak se učit. • Seznamujeme je s plánováním vlastního učení a motivujeme je k celoživotnímu vzdělávání. • Vedeme žáky k účinnému vyhledávání informací z různých informačních zdrojů, k jejich zpracování a využívání. • Seznamujeme žáky s významem termínů, symbolů a znaků z různých oblastí lidské činnosti a jejich praktickým využíváním v běžných životních situacích. • Směřujeme žáky k zobecňování poznatků. • Rozvíjíme schopnost žáků pozorovat, experimentovat a výsledky umět zhodnotit a následně používat. • Klademe důraz na význam vzdělávání pro úspěšný rozvoj žákovy osobnosti. • Podporujeme žáky v dalším zdokonalování s následným sebehodnocením. 	<p>výklad vlastní prožitky skupinová práce sebehodnocení, hodnocení druhých čtení s porozuměním práce s textem společně tvořené výpisky práce s mapou, mapovými značkami, jízdním řádem apod. třídění a přiřazování termínů práce s názvoslovím referát</p>

Kompetence k řešení problémů

Společné výchovné a vzdělávací strategie a postupy:	Doporučené realizační formy a metody:
<ul style="list-style-type: none">• Vedeme žáky ke vnímání problémové situace.• Směřujeme k řešení těchto situací s cílem umět rozpoznat problém, jeho příčiny a určit řešení.• Vstěpujeme, že případným nezdarem práce nekončí.• Motivujeme k vytrvalosti a následnému dořešení problému.• Vedeme žáky k uvědomění si vlastních pracovních pokroků.• Na základě tvůrčí práce s různými informačními zdroji rozvíjíme schopnost dedukce a indukce.• Postupně budujeme znalost kompletace a systematizace získaných dat.• Vytváříme podmínky pro tvůrčí práci týmovou i samostatnou.• Umožňujeme prakticky si ověřit platnost řešení, a tím docílit schopnost aplikace osvědčených postupů při řešení podobných nebo nových situací.	metoda hraní rolí dramatizace didaktická hra skupinová práce s podporou individuální přípravy žáků referáty pracovní listy diskuse (předávání vzájemných zkušeností) učební koutky skupinové hodnocení, sebehodnocení

Kompetence komunikativní

Společné výchovné a vzdělávací strategie a postupy:	Doporučené realizační formy a metody:
<ul style="list-style-type: none">• Vedeme žáky, aby se dorozumívali kultivovaně, výstižně, srozumitelně a jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační oblast (v ústním i písemném projevu).• Učíme žáky vnímat a chápat různá jazyková sdělení a vhodně na ně reagovat.• Vedeme žáky k porozumění různým typům textů, obrazových materiálů a běžně užívaných gest.• Rozvíjíme schopnost žáků rozhodovat se na základě získaných informací vztahujících se k nejrůznějším situacím, analyzovat je a kriticky posoudit jejich obsah.• Zapojujeme žáky do diskuse, kde mohou vyjádřit svůj názor, obhajovat ho a dokládat vhodnými argumenty.• Podporujeme samostatné vyhledávání informací žáky v knihovně a v dalších informačních zdrojích.	diskuse písemný projev referát vlastní příspěvky pro školní časopis, tvorba nástěnek

<ul style="list-style-type: none"> • Podněcujeme žáky, aby o informacích přemýšleli, třídili je, rozlišovali podstatné od nepodstatného, zdůvodňovali svá rozhodnutí a vyvozovali závěry se záměrem rozvíjet jejich kolektivní a společenské vědomí. • Učíme žáky orientovat se ve světě informací, tvořivě s nimi pracovat a využívat je v dalším vzdělávání a praktickém životě. • Podněcujeme žáky k aktivní spolupráci při různých akcích. 	
---	--

Kompetence sociální a personální

Společné výchovné a vzdělávací strategie a postupy:	Doporučené realizační formy a metody:
<ul style="list-style-type: none"> • Směřujeme žáky ke spolupráci v týmu, učíme je organizovat práci v různě velkých skupinách a zároveň přijímat různé skupinové role. • Využíváme každé situace k rozvoji kladných charakterových vlastností. • Usilujeme o pochopení nutnosti rozvoje kreativity vzhledem k možnostem profesního zařazení. • Vedeme žáky k využívání zkušeností druhých a navazování na již známé poznatky a prožitky. • Pomocí kladné motivace usnadňujeme utváření pozitivních postojů a návyků v souladu se zdravým rozvojem osobnosti. • Citlivě usměřujeme a rozvíjíme projevy zdravých ambicí. • Vedeme k přijímání společenských rolí, a tím uvědomování si svého platného zařazení do společnosti. 	<p>metoda skupinové práce metoda hraní rolí řízený i volný dialog četba, poslech s následným rozbořením forma kladného hodnocení (odměňování) metoda sebehodnocení</p>

Kompetence občanské

Společné výchovné a vzdělávací strategie a postupy:	Doporučené realizační formy a metody:
<ul style="list-style-type: none">• Učíme žáky vhodně (slušnou formou) argumentovat a tolerovat názory druhých.• Vedeme žáky k odmítání násilí.• Vedeme žáky ke znalosti a důslednému dodržování pravidel slušného chování a základních morálních principů.• Vedeme žáky k umění naslouchat a vyjádřit svůj názor (jako jednotlivec, jako skupina).• Učíme žáky respektovat ostatní (jiná kultura, jiné náboženství, starší, postižení apod.).• Poskytujeme informace o řešení problémových situací (kde hledat pomoc, zdravé sebevědomí, asertivita).• Vedeme žáky ke znalosti svých práv a povinností (Mezinárodní úmluva o právech dětí) ve škole (Školní řád) i mimo školu.• Vedeme žáky k odpovědnosti za své chování a jednání.• Rozvíjíme schopnost žáků rozpoznat vážnost situace a adekvátně se rozhodovat.• Vštěpujeme žákům znalost poskytování první pomoci.• Učíme žáky jednat zodpovědně.• Seznamujeme žáky se základními tradicemi.• Vychováváme žáky k vlastenectví, ke vztahu k regionu.• Učíme žáky vážit si kulturního a historického dědictví.• Vedeme žáky k aktivnímu spoluvytváření kulturního prostředí školy a obce.• Vedeme žáky ke kladnému vztahu a k ochraně životního prostředí.• Vedeme žáky k odpovědnosti za zdraví své i ostatních.	<p>diskuse rozhovor řešení modelových, problémových situací didaktické hry situační hry tvorba pravidel třídy vycházky, exkurze</p>

Kompetence pracovní

Společné výchovné a vzdělávací strategie a postupy:	Doporučené realizační formy a metody:
<ul style="list-style-type: none">• Zapojujeme žáky do vytváření kritérií pro hodnocení.• Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Vždy pochválíme nejen kvalitně odvedenou práci, ale i snahu a píli.• Vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení a posuzování svých reálných možností .• Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.• Vedeme žáky nejen k ochraně svého zdraví, ale i zdraví druhých a k šetrnému přístupu k životnímu prostředí.• Vedeme žáky k vyhledávání a třídění informací, jejich propojení a využití v jednotlivých oborech lidské činnosti.• Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi a pochopení jejich vzájemné propojenosti k udržení vhodných životních podmínek života na naší planetě.	samostatná tvořivá práce prezentace vlastní práce dramatizace

Kompetence digitální

Společné výchovné a vzdělávací strategie a postupy:	Doporučené realizační formy a metody:
<ul style="list-style-type: none">• Vedeme žáky k jejich aktivnímu využívání při učení, zapojení do života školy a do společnosti.• Podporujeme žáky v samostatném rozhodování při využívání technologií.• Podporujeme žáky v získávání a vyhledávání dat, informací a digitálního obsahu.• Vedeme žáky ke kritickému posouzení vyhledaných dat.• Motivujeme žáky k vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků.• Podněcujeme žáky k zefektivnění a zjednodušení svých pracovních postupů a výsledků.• Vedeme žáky k předcházení situacím ohrožujících bezpečnost zařízení i dat.• Upozorňujeme žáky na negativní dopad na jejich tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních.• Vedeme žáky k etickému jednání při komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí.	<p>práce s textem, učebnicí, elektronickou knihou, obrázky, tabulkami, symboly, znaky</p> <p>vyhledávání informací</p> <p>orientace v získaných vědomostech a dovednostech</p> <p>práce na PC a jiných digitálních zařízeních</p> <p>rozhovory, besedy, videa, práce ve skupině,</p> <p>motivační činnosti a hry</p> <p>hodnocení individuální, skupinové, sebehodnocení</p> <p>písemný kultivovaný projev v digitální podobě – přání, sdělení, prosba, dopis, referát, úvaha</p> <p>individualizace ve výuce</p> <p>vyhledávání informací z různých zdrojů</p> <p>modelové situace, praktické činnosti</p> <p>práce podle návodu</p>

5.6.2. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Člověk a jeho svět

Místo, kde žijeme

1. ročník

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> orientuje se ve škole určí svoje pracovní místo popíše bezpečnou cestu do školy rozliší možná nebezpečí ve třídě 	<ul style="list-style-type: none"> bezpečná cesta do školy a ze školy; chování chodce v silničním provozu prostory školy a jejich funkce bezpečný příchod do školy a odchod ze školy podle dopravních značek 	<p>VDO 1: Škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství ...</p> <p>EV 3: Doprava a ŽP</p> <p>EV 4: Naše obec</p>

Místo, kde žijeme

2. ročník

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> dojde do školy a zpět orientuje se ve škole, v blízkém okolí školy a bydliště bezpečně používá přechod pro chodce a zná pravidla přecházení mimo přechod pro chodce rozliší možná nebezpečí ve škole vyjmenuje dopravní prostředky 	<ul style="list-style-type: none"> bezpečná cesta do školy a ze školy; chování chodce v silničním provozu prostory školy a jejich funkce bezpečný příchod do školy a odchod ze školy podle dopravních značek dopravní prostředky 	<p>VDO 1: Škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství ...</p> <p>EV 3: Doprava a ŽP</p> <p>EV 4: Naše obec</p>
<ul style="list-style-type: none"> rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost 	<ul style="list-style-type: none"> rozliší kopec, rovinu, pole, louku, les, zahradu, rybník, potok, řeku 	<ul style="list-style-type: none"> Rozdíl vesnice x město krajina v okolí obce naše vlast 	

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> orientuje se v místě svého bydliště vyhledává v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo rozliší možná nebezpečí při cestě do školy orientuje se v jednoduchém plánu obce 	<ul style="list-style-type: none"> orientace v místě bydliště a v nejbližším okolí různé druhy plánů a map orientace v jednoduchém plánu (cesta do školy a ze školy) riziková místa a situace 	<p>EV 3: Doprava a ŽP</p> <p>EV 4: Naše obec</p> <p>VDO 1: Škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství ...</p>
<ul style="list-style-type: none"> začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě) 	<ul style="list-style-type: none"> pojmenuje nejdůležitější části a místa obce začlení svou obec do příslušného kraje a obslužného centra ČR popíše změny v obci a v nejbližším okolí na mapě ČR ukáže hlavní město vyjmenuje státní symboly pojmenuje a umístí názvy sousedních států uvede nejdůležitější telefonní čísla (150, 155, 158, 112) 	<ul style="list-style-type: none"> dopravní obslužnost obce významná místa a budovy (9. Muzeum a Podkůvkárna) (10. Historie školy) základní orientace v obci naše vlast – Praha historické památky 	<p>EV 3: Ochrana přírody a kulturních památek</p>

Místo, kde žijeme

4. ročník

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojmenuje nejdůležitější části a místa obce orientuje se ve vlastivědné mapě ČR 	<ul style="list-style-type: none"> název obce, poloha v krajině, směry do sousedních obcí 	<p>VMEGS 2: Naše vlast a Evropa</p> <p>VDO 3: Obec jako základní jednotka samosprávy státu</p>
<ul style="list-style-type: none"> určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě 	<ul style="list-style-type: none"> orientuje se v obci, určí základní směry do jiných obcí 	<ul style="list-style-type: none"> určování světových stran – hlavních i vedlejších orientace v plánech a mapách – orientační body zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě 	
<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje mezi náčrt, plány a základní typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli 	<ul style="list-style-type: none"> orientuje se podle základních mapových značek vyhledává na mapě hlavní vodní toky a pohoří rozlišuje mezi náčrt, plány a zákl. typy map vyhledá hlavní města jednotlivých krajů 	<ul style="list-style-type: none"> náčrt, plán, mapa okolní krajina – typy krajiny, vliv krajiny na život lidí, působení člověka na utváření přírody povrch, hlavní vodní toky a pohoří průmysl, zemědělství a podnikání ČR kraje a krajská města ČR, Praha historie 	
<ul style="list-style-type: none"> vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam 	<ul style="list-style-type: none"> stručně charakterizuje svůj region seznámí se s některými zvláštnostmi Přírodního parku Jesenicko vyhledá regionální zvláštnosti přírody, osídlení hospodářství a kultury 	<ul style="list-style-type: none"> seznámení se zvláštnostmi regionu zeměpisná poloha, rozloha 	<p>EV 3: Ochrana přírody a kulturních památek</p>

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam 	<ul style="list-style-type: none"> vyjmenuje státní symboly 	<ul style="list-style-type: none"> státní symboly 	VMEGS 2: Státní symboly

Místo, kde žijeme

5. ročník

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<p><u>Žák:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu 	<p><u>Žák:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> orientuje se na vlastivědné mapě ČR a vyhledá státy, se kterými ČR sousedí orientuje se na mapě Evropy 	<ul style="list-style-type: none"> zeměpisná poloha místní krajiny a regionu (5. NS Rakovnicka, 6. PP Jesenicko, 15. Třídění odpadu) orientace v mapě ČR – kraje, povrch, vodstvo, průmysl a zemědělství 	VMEGS 1: Naši sousedé v Evropě
<ul style="list-style-type: none"> určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě 	<ul style="list-style-type: none"> orientuje se ve volné krajině podle přírodnin, mapy, buzoly, určí světové strany řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě 	<ul style="list-style-type: none"> určování světových stran mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě 	EV 4: Naše obec
<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje mezi náčrtu, plány a základní typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na 	<ul style="list-style-type: none"> orientuje se podle mapových značek vyhledává na mapě střední Evropy sousední státy ČR a významná evropská 	<ul style="list-style-type: none"> základní orientace na mapě Evropy a světa – kontinenty, evropské státy, státy EU, cestování 	VMEGS 2: Naše vlast a Evropa

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
mapách naší republiky, Evropy a polokoulí	města, určí podle světových stran jejich geografickou polohu vůči Česku <ul style="list-style-type: none"> vyhledá na mapě světadíly vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy 		
<ul style="list-style-type: none"> porovná způsob života a přírodu v naší vlasti a v jiných zemích 	<ul style="list-style-type: none"> porovná způsob života a přírodu v naší vlasti a v jiných zemích 	<ul style="list-style-type: none"> odlišnost způsobu života a přírody v jiných zemích Evropa a svět, evropské státy, cestování, EU 	
<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam 	<ul style="list-style-type: none"> rozliší, které orgány státní moci se podílejí na řízení státu, na správě obce, v níž žijí, a zjistí jméno starosty naší obce rozlišuje státní symboly 	<ul style="list-style-type: none"> státní správa a samospráva, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní symboly, armáda ČR 	VMEGS 2: Státní symboly VDO 3: Obec jako základní jednotka samosprávy státu

Lidé kolem nás

1. ročník

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<u>Žák:</u> <ul style="list-style-type: none"> rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům 	<u>Žák:</u> <ul style="list-style-type: none"> rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině pojmenuje členy své rodiny popíše základní role rodiny používá pravidla slušného chování ve třídě a školní jídelně rozliší kladné a záporné lidské vlastnosti 	<ul style="list-style-type: none"> rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, život a funkce rodiny soužití lidí – mezilidské vztahy a komunikace pravidla slušného chování 	OSV 2: Já jako zdroj informací o sobě; Druzí jako zdroj informací o mně OSV 7: Chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého,

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> • odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností 	<ul style="list-style-type: none"> • rozliší práci a volný čas • rozlišuje činnosti lidí • pojmenuje nejznámější profese 	<ul style="list-style-type: none"> • umět naslouchat druhým • vlastnosti lidí • práce a volný čas • práce fyzická a duševní, zaměstnání • činnosti lidí • profese 	<p>respektování, podpora, pomoc</p> <p>VDO 4: Demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti</p> <p>MV 2: Důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; Udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost</p> <p>OSV 3: Cvičení sebekontroly, sebeovládání</p> <p>OSV 7: Vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)</p> <p>MV 3: Odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost</p>

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlišuje příbuzenské vztahy v rodině rozlišuje role rodinných příslušníků nevyvyšuje se nad ostatní rozlišuje nevhodné chování projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků používá pravidla slušného chování v rodině a v dopravním prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, život a funkce rodiny soužití lidí – mezilidské vztahy a komunikace chování lidí – kladné a záporné vlastnosti, pravidla slušného chování pravidla slušného chování – ohleduplnost, etické zásady, zvládnutí vlastní emocionality, umět naslouchat druhým vlastnosti lidí práva a povinnosti žáků školy 	<p>OSV 2: Já jako zdroj informací o sobě; Druzí jako zdroj informací o mně</p> <p>OSV 7: Chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc</p> <p>MV 2: Uplatňování principu slušného chování (základní morální normy)</p> <p>OSV 3: Cvičení sebekontroly, sebeovládání</p> <p>OSV 7: Chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc</p>
<ul style="list-style-type: none"> odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností 	<ul style="list-style-type: none"> pojmenuje a popíše profesi svých rodičů vyhledá příklady fyzické práce popíše význam a potřebu různých povolání a pracovních činností 	<ul style="list-style-type: none"> činnosti lidí, volný čas důležitost některých profesí suroviny a výrobky 	

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojmenuje členy širší rodiny rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi rozliší nevhodné chování vyslechne názory druhých pomáhá slabším uvede příklady tolerance objasní pojmy ohleduplnost a kamarádství podílí se na tvorbě pravidel chování ve třídě 	<ul style="list-style-type: none"> život a funkce rodiny generace (děti, rodiče a prarodiče) mezilidské vztahy pravidla slušného chování – ohleduplnost, etické zásady, zvládnutí vlastní emocionality; rizikové situace; umět naslouchat druhým vstřícnost, ochota, úcta, ohleduplnost práva a povinnosti žáků školy – šikana, týrání 	<p>OSV 2: Já jako zdroj informací o sobě; Druzí jako zdroj informací o mně</p> <p>OSV 7: Chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc</p> <p>MV 2: Uplatňování principu slušného chování (základní morální normy)</p> <p>OSV 3: Cvičení sebekontroly, sebeovládání</p> <p>OSV 7: Chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc</p>
<ul style="list-style-type: none"> odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností 	<ul style="list-style-type: none"> pojmenuje známé pracovní profese 	<ul style="list-style-type: none"> práce fyzická a duševní, zaměstnání činnosti lidí důležitost některých profesí (14 . Profese) 	

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě) 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> dodržuje základní pravidla soužití ve škole, na akcích školy a v rodině 	<ul style="list-style-type: none"> mezilidské vztahy a komunikace základní práva a povinnosti dítěte vztahy mezi jednotlivci 	<p>MV 3: Rovnocennost všech etnických skupin a kultur; Postavení národnostních menšin; Základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti</p> <p>OSV 7: Vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)</p> <p>MV 2: Uplatňování principu slušného chování (základní morální normy)</p> <p>MV 4: Naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem</p>
<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení 	<ul style="list-style-type: none"> vyslechne názor jiných lidí a vhodně na něj reaguje 	<ul style="list-style-type: none"> vztahy mezi jednotlivci 	<p>OSV 2: Moje vztahy k druhým lidem</p> <p>OSV 7: Chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc</p>

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy 	<ul style="list-style-type: none"> rozliší nevhodné chování dodržuje pravidla slušného chování uvede základní práva a povinnosti dítěte dodržuje školní řád 	<ul style="list-style-type: none"> principy demokracie pravidla slušného chování základní práva a povinnosti dítěte řád školy protiprávní jednání a korupce právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci 	<p>MV 2: Uplatňování principu slušného chování (základní morální normy)</p> <p>OSV 7: Lidská práva jako regulativ vztahů</p> <p>MV 5: Odpovědnost a přispění každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám</p>
<ul style="list-style-type: none"> orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy 	<ul style="list-style-type: none"> neničí veřejný majetek a pečuje o své věci vysvětlí důvody spoření vysvětlí důvody vrácení půjčky, dluhu 	<ul style="list-style-type: none"> vlastnictví – osobní, soukromé, společné, veřejné 	
<ul style="list-style-type: none"> poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města) 	<ul style="list-style-type: none"> třídí odpad ve škole uvědomuje si důležitost ochrany životního prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> globální problémy přírodního prostředí (12. Nerostné suroviny) problémy konzumní společnosti obyvatelé, nesnášenlivost mezi lidmi 	

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě) 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> podílí se na tvorbě pravidel chování ve třídě a na tvorbě třídní samosprávy charakterizuje rozdělení rolí v rodině i ve škole a společnosti dodržuje základní pravidla společenského chování a školní řád přijme roli ve skupině spolužáků 	<ul style="list-style-type: none"> mezilidské vztahy a komunikace školní řád pravidla společenského chování mezilidské vztahy, komunikace soužití lidí, chování lidí 	<p>MV 3: Základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti; Různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa</p> <p>MV 2: Uplatňování principu slušného chování (základní morální normy)</p> <p>OSV 7: Chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc</p>
<ul style="list-style-type: none"> rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou 	<ul style="list-style-type: none"> rozliší nevhodné chování, upozorní na ně, zastane se slabších a mladších uvede příklady porušování lidských práv a dem. principů 	<ul style="list-style-type: none"> potřeba pomáhat (lidem starým, nemocným, slabším, handicapovaným) principy demokracie pravidla slušného chování – ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emočiality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům základní lidská práva a práva dítěte; práva a povinnosti žáků školy; protiprávní jednání 	<p>MV 2: Uplatňování principu slušného chování (základní morální normy)</p> <p>MV 5: Otázka lidských práv, základní dokumenty</p> <p>VDO 4</p> <p>MV 4: Naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem</p>

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
		<ul style="list-style-type: none"> • problémy konzumní společnosti • sociální problémy 	EV 4
<ul style="list-style-type: none"> • orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy 	<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje osobní, soukromý, společný a veřejný majetek • zjistí cenu základních potravin • používá peníze v běžných situacích • na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů 	<ul style="list-style-type: none"> • vlastnictví – osobní, soukromé, společné, veřejné • hotovostní a bezhotovostní forma peněz, • způsoby placení • banka jako správce peněz, úspory, půjčky • hmotný a nehmotný majetek 	

Lidé a čas**1. ročník**

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> seřadí a vyjmenuje roční období, měsíce, dny v týdnu určuje celé hodiny uvede svůj režim dne 	<ul style="list-style-type: none"> orientace v čase – určování celých hodin, režim dne, roční období, kalendář, rok, měsíc, týden, den svátky jara 	<p>OSV 3: Organizace vlastního času, plánování učení a studia</p>

Lidé a čas**2. ročník**

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> seřadí podle posloupnosti od nejkratšího den, týden, měsíc, rok určuje čas podle hodin prakticky využívá základní časové jednotky (hodina, minuta) 	<ul style="list-style-type: none"> orientace v čase – určování času, režim dne, roční období, kalendář, rok, měsíc, týden, den 	<p>OSV 3: Organizace vlastního času, plánování učení a studia</p>
<ul style="list-style-type: none"> uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost 	<ul style="list-style-type: none"> k ročnímu období přiřadí zvyky (Vánoce, Velikonoce) 	<ul style="list-style-type: none"> současnost a minulost – proměny způsobu života svátky jara 	

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> přiřazuje měsíce k ročnímu období orientuje se v kalendáři prakticky využívá základní časové jednotky (hodina, minuta, sekunda) rozliší školní a kalendářní rok zapiše své datum narození rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti 	<ul style="list-style-type: none"> orientace v čase – určování času, režim dne, roční období, kalendář, rok, měsíc, týden, den generace (děti, rodiče, prarodiče) minulost, přítomnost a budoucnost 	<p>OSV 3: Organizace vlastního času, plánování učení a studia</p>
<ul style="list-style-type: none"> pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpozná historické budovy v obci vypráví místní pověst (otisk lidské stopy) pojmenuje některé rodáky (p. Zuska – zakladatel železničních modelářů a loutkového divadla v Jesenici) vyjmenuje některé kulturní či historické památky nebo významné události regionu 	<ul style="list-style-type: none"> historické budovy (9. Muzeum a Podkůvkárna) významný rodák – p. Zuska seznámení s historií obce a blízkého okolí 	
<ul style="list-style-type: none"> uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost 	<ul style="list-style-type: none"> porovnává odlišnosti ve způsobu života popíše průběh lidského života v min. a současnosti napíše svou adresu uvede příklady zvyků a práce lidí 	<ul style="list-style-type: none"> současnost a minulost – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby (9. Muzeum a Podkůvkárna) průběh lidského života činnosti lidí a důležitost některých profesí (výrobky) 	

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> používá pojmy letopočet, časová přímka, začátek našeho letopočtu, století, před naším letopočtem používá kalendář v souvislosti s ročními obdobími 	<ul style="list-style-type: none"> dějiny jako časový sled událostí, letopočet, časová přímka 	
<ul style="list-style-type: none"> využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti 	<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí význam ochrany přírody využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti 	<ul style="list-style-type: none"> báje, mýty, pověsti seznámení s místními pověstmi regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost důležitost chráněných částí přírody 	
<ul style="list-style-type: none"> srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik 	<ul style="list-style-type: none"> porovnává život a práci předků pojmenuje rozdíly ve způsobu bydlení a života rodiny a společnosti dnes a dříve 	<ul style="list-style-type: none"> pravěk Velkomoravská říše (Cyril a Metoděj) první Přemyslovci konec Přemyslovců 1306 vláda Lucemburků středověk – doba husitská Habsburkové způsob života a práce předků (17. Řemesla) 	

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> orientuje se na časové přímce a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy 	<ul style="list-style-type: none"> dějiny jako časový sled událostí, letopočet, časová přímka 	
<ul style="list-style-type: none"> využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti 	<ul style="list-style-type: none"> rozpozná základní druhy historických pramenů (písemné, ústní) vysvětlí význam ochrany přírody a kulturních památek 	<ul style="list-style-type: none"> báje, mýty, pověsti regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost (9. Muzeum a Podkůvkárna, 10. Historie školy, 11. Historie našeho města) 	
<ul style="list-style-type: none"> srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik 	<ul style="list-style-type: none"> porovnává život a práci předků pojmenuje rozdíly ve způsobu bydlení a života rodiny a společnosti dnes a dříve orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik využívá základní znalosti o známých osobnostech 	<ul style="list-style-type: none"> středověk doba husitská Habsburkové doba předbělohorská a pobělohorská Marie Terezie, Josef II. kapitalismus národní obrození, 1848 František Josef I. průmyslová revoluce 	
		<ul style="list-style-type: none"> dějiny 20. st. (Rakousko-Uhersko na přelomu století, spory Češi a Němci) 1. světová válka vznik ČSR 	

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
		<ul style="list-style-type: none"> • první republika, protektorát • 2. sv. válka • květnové dny • komunistická vláda • sametová revoluce • rozpad ČSFR, vznik ČR 	
<ul style="list-style-type: none"> • objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů 	<ul style="list-style-type: none"> • uvede historické důvody pro zařazení státních svátků: <ul style="list-style-type: none"> - Den vzniku samostatného československého státu 28. října 1918 - Den obnovy samostatného českého státu 1. ledna - Den české státnosti 28. září - Den boje za svobodu a demokracii 17. listopadu • uvede historické důvody pro zařazení některých významných dnů: <ul style="list-style-type: none"> - Velikonoce - Vánoce 	<ul style="list-style-type: none"> • státní svátky a významné dny <ul style="list-style-type: none"> - Den osvobození od fašismu 8. května 1945 - Den slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje 5. července - upálení mistra Jana Husa 6. července 1415 - Den vzniku samostatného československého státu 28. října 1918 - Den obnovy samostatného českého státu 1. ledna - Mezinárodní den žen 8. března - Květnové povstání českého lidu 5. května - Velikonoce - Den Země – duben - Den matek - Den české státnosti 28. září - Den boje za svobodu a demokracii 17. listopadu - Vánoce - Den bez aut 22. září 	

Rozmanitost přírody

1. ročník

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<u>Žák:</u> <ul style="list-style-type: none">pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	<u>Žák:</u> <ul style="list-style-type: none">podle obrázků popíše život vybraných živočichů a rostlin v jednotlivých ročních obdobích (rostliny, živočichové, počasí)	<ul style="list-style-type: none">proměny v ročních obdobích	EV 4: Naše obec
<ul style="list-style-type: none">roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě	<ul style="list-style-type: none">pojmenuje plody běžných druhů ovoce a zeleninyvyjmenuje a pozná domácí zvířata a jejich mláďata	<ul style="list-style-type: none">rostliny a živočichovéovoce, zelenina	EV 1: Les; Pole, zahrady a parky

Rozmanitost přírody

2. ročník

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<u>Žák:</u> <ul style="list-style-type: none">pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	<u>Žák:</u> <ul style="list-style-type: none">popíše změny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích (rostliny, živočichové, počasí)	<ul style="list-style-type: none">proměny v ročních obdobích	EV 4: Naše obec
<ul style="list-style-type: none">roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě	<ul style="list-style-type: none">rozliší a pojmenuje nejznámější rostliny, houby a živočichypozná a pojmenuje plody běžných druhů ovoce a zeleninyrozpozná plody stromů (kaštan, žalud, bukvice) a lesní plody	<ul style="list-style-type: none">houbyrostliny a živočichovéovoce, zeleninaplody stromů a lesní plodystromy a keře	EV 1: Les; Pole, zahrady a parky

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakterizuje změny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích (rostliny, živočichové, počasí) 	<ul style="list-style-type: none"> proměny v ročních obdobích koloběh vody (2. Rybníky) význam vody, půdy, vzduchu 	<p>EV 1: Les; Sladkovodní ekosystémy</p> <p>EV 2: Voda; Ovzduší; Půda</p>
<ul style="list-style-type: none"> roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě 	<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí základní rozdíl mezi živou a neživou přírodninou pozná a třídí nejznámější rostliny (určí je podle některých částí) pozná nejznámější jedlé a jedovaté houby popíše základní rozdíl mezi výživou rostlin a živočichů pojmenuje některá volně žijící a domácí zvířata popíše některé typické znaky nejznámějších živočichů uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí zamýšlí se nad problematikou likvidace a třídění odpadů 	<ul style="list-style-type: none"> živé a neživé přírodniny znaky života rostlin a živočichů (3. Les a stromy, 8. Včely, 18. Farmář a domácí zvířata) části rostlin, hub a živočichů třídění odpadů a ochrana životního prostředí 	
<ul style="list-style-type: none"> provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů 	<ul style="list-style-type: none"> provede jednoduchý pokus u skupiny známých látek (cukr, sůl, mouka, olej) na základě pokusů posoudí společné a rozdílné vlastnosti látek rozpozná různá skupenství vody v přírodě popíše koloběh vody vysvětlí význam vody a vzduchu pro člověka 	<ul style="list-style-type: none"> třídění látek podle vlastností změny skupenství vody porovnávání látek a měření základních veličin 	

Rozmanitost přírody

4. ročník

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozdělí organizmy do jednotlivých společenstev rozpozná živé a neživé přírodniny pozná běžné zástupce hornin a nerostů 	<ul style="list-style-type: none"> živá a neživá příroda základní společenstva – voda, les, louka, obydlí vzájemné vztahy mezi organizmy horniny a nerosty – vznik a složení (1. Voda, 4. Zpracování dřeva, 16. Zemědělství) 	<p>EV 1: Les; Sladkovodní ekosystémy; Louka</p> <p>EV 2: Voda; Druhová rozmanitost</p>
<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období 	<ul style="list-style-type: none"> posoudí Slunce jako zdroj tepla, světla, života a zdraví vyjmenuje základní i ostatní jednotky délky, hmotnosti, času a teploty, přiřadí k nim měřidla 	<ul style="list-style-type: none"> Slunce jako zdroj porovnávání látek a měření základních veličin 	
<ul style="list-style-type: none"> zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy 	<ul style="list-style-type: none"> rozezná základní společenstva v našem regionu 	<ul style="list-style-type: none"> základní společenstva rovnováha v přírodě (v jednotlivých ročních období) 	
<ul style="list-style-type: none"> porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy 	<ul style="list-style-type: none"> roztřídí organismy do známých skupin 	<ul style="list-style-type: none"> třídění organismů do skupin práce s atlasy 	

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat 	<ul style="list-style-type: none"> rozezná aktivity člověka, které mohou poškozovat prostředí nebo zdraví člověka 	<ul style="list-style-type: none"> odpovědnost lidí ochrana a tvorba životního prostředí důležitost chráněných částí přírody živelné pohromy a ekologické katastrofy likvidace a třídění odpadů 	<p>EV 3: Odpady a hospodaření s odpady</p> <p>EV 4: Aktuální, lokální ekologický problém; Prostředí a zdraví</p>
<ul style="list-style-type: none"> založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu 	<ul style="list-style-type: none"> provede jednoduchý pokus a zdůvodní postup 	<ul style="list-style-type: none"> pozorování základních životních podmínek 	

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozdělí organizmy do jednotlivých společenstev a uvede vzájemné vztahy a souvislosti rozpozná a pojmenuje živé a neživé přírodniny a jejich propojenost sestaví potravní řetězec uvede souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka 	<ul style="list-style-type: none"> živá a neživá příroda základní společenstva vzájemné vztahy mezi organizmy horniny, nerosty, rudy a energetické suroviny typy půd, význam, humusu, význam vody (1. Voda, 12. Nerostné suroviny, 13. Lomy v okolí) 	<p>EV 1: Les; Cizokrajné ekosystémy</p> <p>EV 2: Voda; Půda</p>
<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období 	<ul style="list-style-type: none"> aplikuje poznatky o pohybech Země k objasnění střídání dne a noci a změn ročních období porovná podmínky života na Zemi v různých podnebných pásmech vyjmenuje planety 	<ul style="list-style-type: none"> vesmír, Země, Slunce a planety podnebí a počasí podnebné pásy střídání dne a noci, ročních období 	<p>EV 2: Vesmír</p>
<ul style="list-style-type: none"> zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organizmy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> uvede hlavní rozdíly mezi jednotlivými společenstvy vyhledá a zdůvodní vztahy mezi organizmy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí sestaví potravní řetězec roztřídí živé organizmy do skupin 	<ul style="list-style-type: none"> základní společenstva rovnováha v přírodě vzájemné vztahy mezi organizmy přizpůsobování organismů prostředí (3. Les a stromy 7. Jehličnany v okolí školy) 	

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> • porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organizmech, prakticky třídí organizmy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy 	<ul style="list-style-type: none"> • porovnává, pozoruje a roztřídí organizmy do skupin s použitím atlasů 	<ul style="list-style-type: none"> • třídění organizmů do skupin • práce s atlasy 	
<ul style="list-style-type: none"> • zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat 	<ul style="list-style-type: none"> • rozezná aktivity člověka, které mohou prostředí a zdraví člověka podporovat nebo poškozovat • zdůvodní důležitost likvidace a třídění odpadů • ohleduplně se chová k přírodě • posoudí možné dopady na životní prostředí i zdraví člověka • posoudí nezbytnost pomoci při živelných pohromách 	<ul style="list-style-type: none"> • odpovědnost lidí • ochrana a tvorba životního prostředí • likvidace a třídění odpadů (15. Třídění odpadu) • rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi 	<p>EV 3: Odpady a hospodaření s odpady; Ochrana přírody a kulturních památek</p> <p>EV 4: Prostředí a zdraví</p>
<ul style="list-style-type: none"> • založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu 	<ul style="list-style-type: none"> • vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu 	<ul style="list-style-type: none"> • pozorování základních životních podmínek 	

Člověk a jeho zdraví

1. ročník

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje základní návyky osobní hygieny • vymezí pojmy nemoc, úraz • pojmenuje základní části těla • dodržuje pitný a pohybový režim a režim dne • orientuje se mezi zdravou a méně zdravou stravou 	<ul style="list-style-type: none"> • základní hygienické návyky • lidské tělo • péče o zdraví • zdravá strava, pitný režim • režim dne • prevence proti úrazu • pohybová prevence a otužování 	<p>OSV 2: Moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty)</p>

Člověk a jeho zdraví

2. ročník

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dodržuje základní návyky osobní hygieny • pojmenuje části těla • orientuje se mezi zdravou a méně zdravou stravou, dodržuje pitný režim • vysvětlí péči o zrak a chrup 	<ul style="list-style-type: none"> • základní hygienické návyky • lidské tělo (stavba těla, vnitřní orgány a kostra) • péče o zdraví • zdravá strava, pitný režim • režim dne • prevence proti úrazu • pohybová prevence a otužování • rozdíl nemoc a úraz • první pomoc při drobných poraněních 	<p>OSV 2: Moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty)</p> <p>EV 4: Náš životní styl</p>

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> • chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek 	<ul style="list-style-type: none"> • požádá o pomoc pro sebe i pro jiné 	<ul style="list-style-type: none"> • šikana, týrání • bezpečné chování 	OSV 4: Hledání pomoci při potížích
<ul style="list-style-type: none"> • rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných 	<ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí základní pravidla silničního provozu z hlediska chodce 	<ul style="list-style-type: none"> • bezpečné chování v silničním provozu • dopravní značky • vhodná a nevhodná místa pro hru • předcházení rizikovým situacím v dopravě a dopravních prostředcích 	
<ul style="list-style-type: none"> • reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech 	<ul style="list-style-type: none"> • reaguje odpovídajícím způsobem na pokyny dospělého (poplach) 	<ul style="list-style-type: none"> • situace hromadného ohrožení 	

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dodržuje hygienické, režimové a zdravotně preventivní návyky • pozná a pojmenuje části těla a lidské orgány • vyjmenuje smysly • zdůvodní důležitost správného držení těla 	<ul style="list-style-type: none"> • základní hygienické návyky • lidské tělo (společné znaky, stavba těla, orgány a smysly) • průběh lidského života • péče o zdraví • zdravá strava, pitný režim • režim dne • prevence proti úrazu • pohybová prevence a otužování • rozdíl nemoc a úraz • první pomoc při drobných poraněních 	<p>OSV 2: Moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty)</p> <p>EV 4: Náš životní styl; Prostředí a zdraví</p>
<ul style="list-style-type: none"> • chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek 	<ul style="list-style-type: none"> • požádá o pomoc v situaci osobního ohrožení či ohrožení druhých • zná důležitá telefonní čísla (155, 158, 150, 112) • chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci • odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná 	<ul style="list-style-type: none"> • šikana, týrání • bezpečné chování • krizové situace, přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví • důležitá telefonní čísla • správný způsob volání na tísňovou linku 	<p>OSV 4: Hledání pomoci při potížích</p>
<ul style="list-style-type: none"> • rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných 	<ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí základní pravidla silničního provozu z hlediska chodce i cyklisty • dodržuje základy bezpečného chování 	<ul style="list-style-type: none"> • bezpečné chování v silničním provozu • dopravní značky • vhodná a nevhodná místa pro hru • předcházení rizikovým situacím v dopravě a dopravních prostředcích 	

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> využívá poznatků o lidském těle a podpoře vlastního zdravého způsobu života 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojmenuje základní části lidského těla uvede příklady zdravého způsobu života 	<ul style="list-style-type: none"> změna lidského těla v průběhu života biologické změny části lidského těla 	<p>OSV 2: Moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty)</p>
<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození 	<ul style="list-style-type: none"> vyjmenuje jednotlivé etapy lidského vývoje 	<ul style="list-style-type: none"> vývoj jedince 	
<ul style="list-style-type: none"> účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob 	<ul style="list-style-type: none"> navrhne si týdenní režim pro práci, učení, odpočinek a zábavu 	<ul style="list-style-type: none"> denní režim 	<p>OSV 4: Dobrá organizace času</p>
<ul style="list-style-type: none"> uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou 	<ul style="list-style-type: none"> dodržuje pitný a pohybový režim a zásady osobní hygieny podle obrázků sestaví zdravý jídelníček na jeden den 	<ul style="list-style-type: none"> režim dne pohybový režim a otužování zdravá strava a pitný režim osobní, intimní a duševní hygiena 	
<ul style="list-style-type: none"> rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> přivolá lékařskou pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> drobné úrazy a poranění první pomoc důležitá telefonní čísla 	<p>OSV 4: Hledání pomoci při potížích</p>

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojmenuje základní části lidského těla (nejdůležitější ústrojí, orgány a orgánové soustavy) a vysvětlí jejich základní funkce podporuje svůj zdravý způsob života na základě znalostí o lidském těle 	<ul style="list-style-type: none"> stavba těla a základní funkce změna lidského těla v průběhu života pohlavní rozdíly základy lidské reprodukce 	<p>OSV 2: Moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty)</p> <p>EV 4: Prostředí a zdraví</p>
<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození 	<ul style="list-style-type: none"> popíše jednotlivé etapy lidského vývoje 	<ul style="list-style-type: none"> vývoj jedince 	
<ul style="list-style-type: none"> účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob 	<ul style="list-style-type: none"> sestaví týdenní režim pro práci, učení, odpočinek a zábavu s ohledem na nároky i jiných osob 	<ul style="list-style-type: none"> denní režim 	
<ul style="list-style-type: none"> uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista 	<ul style="list-style-type: none"> používá v modelových situacích bezpečné způsoby chování v rizikovém prostředí a při mimořádných událostech (požár, poplach...) 	<ul style="list-style-type: none"> bezpečné chování v rizikovém prostředí mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená - postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny, prevence, ochrana a evakuace); integrovaný záchranný systém 	

Očekávané výstupy RVP ZV	Konkrétní školní výstupy	Učivo	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> • předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek 	<ul style="list-style-type: none"> • popíše některá zdravotní rizika spojená s užíváním návykových látek • předvede jednoduché způsoby odmítání návykových látek v modelových situacích 	<ul style="list-style-type: none"> • odmítání návykových látek, hrací automaty, počítače, závislost, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií 	
<ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou 	<ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje hygienické a preventivní zásady, které souvisí s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou 	<ul style="list-style-type: none"> • osobní, intimní a duševní hygiena • výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy 	
<ul style="list-style-type: none"> • rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> • ošetří drobná poranění a přivolá lékařskou pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> • drobné úrazy a poranění • první pomoc • důležitá telefonní čísla 	
<ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku 	<ul style="list-style-type: none"> • ohleduplně se chová k druhému pohlaví a dodržuje základy slušného chování • vysvětlí způsoby bezpečného sexuálního chování v daném věku 	<ul style="list-style-type: none"> • partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality 	